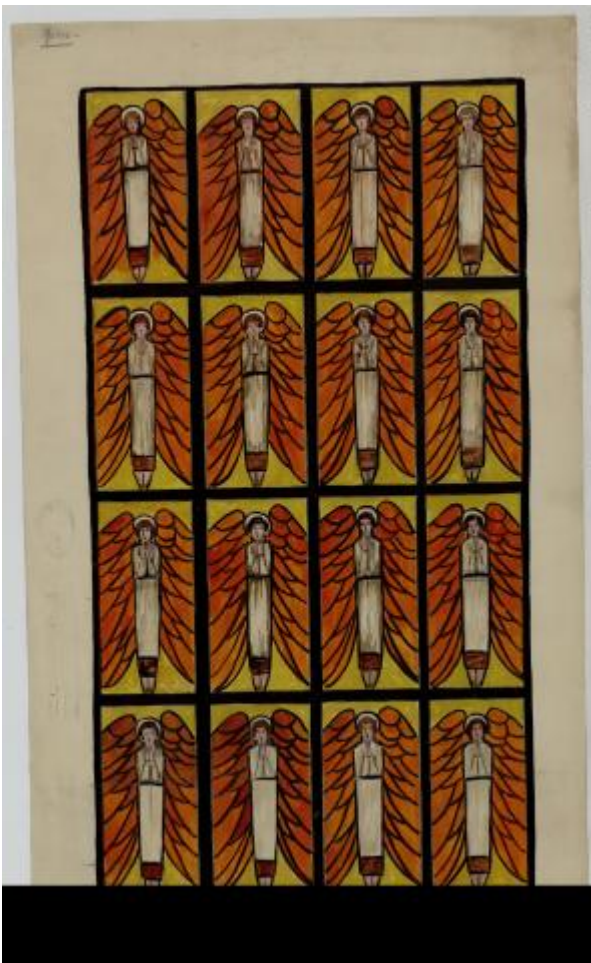

Kosmopolitisch en katholiek. Het archief van het echtpaar Eugeen Yoors (1879-1975) - Magda Peeters (1892-1989)

Rie Vermeiren, KADOC-KU Leuven

De kans was groot dat ze wereldburgers zouden worden: Eugeen Yoors had Spaans bloed in zijn stamboom, Magda een Cubaans-Duitse moeder. Ze groeiden beiden op in een Franstalige ondernemersfamilie uit Antwerpen met internationale contacten. Dat ze zich zouden bekeren tot het katholieke geloof en dat dit engagement een diepgaande wending aan hun leven zou geven, was niet te voorzien: Yoors kwam uit een vrijzinnig milieu, Magda's vader en grootvader waren vrijmetselaars.

Het ontwerp van Eugeen Yoors voor de glasramen van de 'Engelengalerij' van de in 1932 ingewijde Boodschapkapel van de Zusters Annuntiaten in Heverlee (KADOC, Archief Yoors-Peeters).

Na zijn opleiding schilderkunst aan de Antwerpse Academie en het Nationaal Hoger Instituut verbleef bohémien Yoors in de jaren 1906-1912 vaak voor langere periodes in Parijs, waar het hermetische symbolisme op dat moment hoogtij vierde. Zijn ontmoetingen met de Franse schrijvers Léon Bloy en Sâr Péladan waren bepalend voor zijn geloofskeuze en de weg die hij als

kunstenaar wou gaan. De Bijbel werd zijn rechtstreekse inspiratiebron en elk werk dat hij zou maken, beschouwde hij als zijn persoonlijk gebed, los van de iconografische traditie die zich al eeuwen binnen de schoot van de katholieke kerk had gevormd. Het medium dat hij hiervoor koos was licht en gebrandschilderd glas. Schrijver Felix Timmermans en architect Flor Van Reeth maakten hem enthousiast voor de Vlaamse taal en cultuur en betrokken hem bij de Pelgrimbeweging, die in de jaren 1924-1931 ijverde voor een diepgaande vernieuwing van de religieuze kunst in Vlaanderen. De kerkelijke overheid had het echter niet zo begrepen op die al te individuele interpretaties van religieuze thematiek en trad vaak censurerend op.

Magda had aanvankelijk muzikale en literaire ambities. Samen met Magda circuleerde ze in het Vlaams-katholieke culturele milieu van die dagen met gemeenschappelijke kennissen als mecenas Marie-Elisabeth Belpaire, auteur Jozef Muls en priester-dichter Hugo Verriest. De Eerste Wereldoorlog veranderde evenwel haar perspectief op het leven: voortaan zou ze zich inzetten voor vredesopbouw door sociale projecten en volkseducatie, voor mensenrechten en vrouwenemancipatie. Ze riep op tot Europese samenwerking en wereldburgerschap over de grenzen van staten en godsdiensten heen. Daartoe sloot Magda zich aan bij verschillende nationale en internationale organisaties, waaronder het International Fellowship of Reconciliation waar zij onder meer Gandhi, Tagore en Muriel Lester ontmoette. Ze nam ook deel aan de International Peace Conference in India van november 1949 tot januari 1950.

De briefwisseling met hun wereldwijde vrienden- en kennissenkring is een uitermate boeiend onderdeel van hun archief. Door Yoors geannoteerde persknipsels en boeken, autobiografische documenten en dagboeknotities geven inzicht in de denkbeelden en waarden volgens dewelke het gezin leefde. Het tekeningenarchief van Yoors illustreert het scheppingsproces van verschillende glasraamsuites. Sommige ontwerpen zijn nog de enige getuige van uitgevoerd werk dat in de Tweede Wereldoorlog verloren ging.

- *Rie Vermeiren*